זיהוי כלי נגינה

רעיון: צביה ויזנר

ערכו: צביה ויזנר ואורית כהן

הקדמה:

פעילות זו הינה חלק מתוך מערך שלם בנושא כלי הנגינה.

הוצגו בכיתה כלי נגינה: דרבוקה, גיטרה וחלילית, התלמידים נחשפו למשפחות כלי הנגינה ושיימו את משפחות הכלים באמצעות דרך הפקת הצליל של כל כלי.

מטרות מוזיקליות:

- הבחנה באופן הפקת הצליל והגוון הייחודי של כלי הנגינה (משפחת כלי המיתר, הנשיפה, וההקשה)
- זיהוי כלי נגינה בולטים ביצירות הנלמדות
- זיהוי משפחות כלי הנגינה

מטרות חוץ מוזיקליות:

- פיתוח הקשבה
- פיתוח סבלנות בעת האזנה

אוכלוסיית היעד:

כיתות א' – ב', חינוך מיוחד עם לקויות למידה.

מהלך הפעילות:

עזרי הוראה:

סירטון הדרכה לפעילות 1 - קישור

מצגת (קישור למצגת), כלי נגינה שניתן להביא לכיתה כגון: גיטרה, דרבוקה וחלילית

דגשים לתנאים פיזיים:

מחשב, מסך, מקרן, רמקולים.

מערך שיעור:

נפתח את השיעור בתזכורת על מה שלמדנו בשיעורים הקודמים. נזכר בשלושת משפחות כלי הנגינה תוך שימוש במושג - דרך "הפקת הצליל".

בהמשך, נוסיף תתי משפחות: נציג את הכינור והגיטרה- שניהם ממשפחת כלי המיתר, אך נשאל את התלמידים איך מפיקים את הצליל בכל אחד מהכלים. בגיטרה - פורטים ובכינור מנגנים בעזרת הקשת.

נמשיך למשפחת כלי הנשיפה ונציג את החצוצרה והחלילית- נציג את השאלה לתלמידים: ממה עשוי כל אחד מהכלים? החלילית מעץ והחצוצרה ממתכת.

במשפחת כלי ההקשה נציג את הדרבוקה והתיבה הסינית ונשאל את התלמידים ממה עשויים התופים ועם מה מקישים עליהם. הדרבוקה עשויה מחרס ועליה מתוחה פיסת עור, ישנן גם דרבוקות העשויות מתכת וראשן פלסטיק. התיבה הסינית עשויה מעץ ומקישים עליה עם מקוש. לכל תת משפחה ניתן דוגמאות נוספות ונשמע את רעיונות התלמידים.

ניתן גם להעביר את ההסברים למשפחות כלי הנגינה בצמוד לסרטונים הבאים:

חידון משפחת כלי הנשיפה - קישור

חידון משפחת כלי ההקשה - קישור

חידון משפחת כלי המיתר - קישור

עד עכשיו ראינו ושמענו את כלי הנגינה, כעת ננסה לזהות את הכלים רק משמיעה.

פעילות 1:

נשאל את התלמידים האם יש להם רעיונות איך ניתן לזהות רק משמיעה את כלי הנגינה ולאיזה משפחה הוא שייך.

נקרין את המצגת הבאה ונשמיע מנגינה של כלי מסוים כאשר בלחיצה נוספת יוצג הכלי ושמו באופן ברור כפי שנראה בדוגמא:

קישור למצגת

פעילות 2:

פעילות זו מתאימה לצורך איסוף וריכוז התלמידים. אלו מקבץ סרטוני "ממתק".

מציגים לילדים סירטון ובו כלי "מוזר", והם מנסים להבין לאיזו משפחה הוא שייך. מזהים את המיתרים, את המקושים. ולומדים שזה סוג של תיבת נגינה. קישור

פעילות 3:

הכנת משחק קובייה: על כל פאה שם של קבוצת כלים (נשיפה מעץ, נשיפה ממתכת, כלי קשת, כלי הקשה, כלי מיתר, כלי מקלדת) מטילים את הקובייה, והילדים צריכים לומר שם של כלי נגינה מאותה משפחה.

- קישור להדרכה להכנת קובייה וירטואלית
- קישור לדגם קובייה להכנה עצמית

המלצה לפיתוח:

ניתן להעביר את המצגת כמשחק תחרותי בקבוצות או ביחידים, תלוי בגודל הכיתה ובנתונים החברתיים, המשחק יוסיף מתח וריכוז.

תובנות ועקרונות עבודה:

כל הפעילויות סביב הכרה וזיהוי כלי הנגינה דורשות ריכוז והקשבה ולצורך העניין גם שקט בכיתה. כדאי לזהות את האווירה של הכיתה באותו היום – המשחק יתאים למצב בו הם רגועים ואין מתיחויות. חשוב לוודא שאין בזמן השיעור דברים שיכולים להסיח את התלמידים כמו קולות של גשם\רעמים\ תיקון של משהו בכיתה הסמוכה וכו'...